



"Politikk er å ville"

Taler

Kjell Magne Bondevik

Dato

1 november 2004

Sted

Riksdagen, Stockholm

Omstendigheter

Tale til Nordisk Råd

1 President,

Kolleger,

5 Kjære nordiske venner;

La meg først få takke min islandske kollega Halldór Ásgrímsson for vel utført islandske formannskap.

10 Vi har det godt vi som lever i Norden. I flere år har FNs utviklingsprogram satt de nordiske land øverst på listen for "menneskelig utvikling". Vi scorer høyt på mål for helse og velferd og vi har en lav arbeidsløshet sammenlignet med andre land. Vi legger stor vekt på vern av natur og miljø. Samtidig har vi åpne og konkurransedyktige økonomier.

15

I Norden har vi et verdifelleskap. Vi har en felles forståelse av de overordnede samfunnsutfordringer. Vi søker å legge til rette for at hvert menneske skal kunne realisere sitt fulle potensiale.

20 De positive resultatene er ikke tilfeldige. De følger av viktige valg for hvordan vi innretter våre samfunn. I Norden har vi en felles tilnærming på en rekke områder som helse, miljø, sosiale ordninger og samarbeid i arbeidslivet. Vi legger til grunn at menneskene er vår viktigste ressurs.

25 Betyr dette at vi har nådd alle våre mål? Absolutt ikke. Vi har fortsatt fattige i våre nordiske land og vi har for høy arbeidsløshet. Disse skyggesidene skal vi aktivt bekjempe.

30 Men vi står overfor nye store oppgaver som vi best kan løse sammen i et nordisk samarbeid, både globalt, i Europa og innen vår egen region.

La meg gi noen eksempler.

35 Jeg er meget glad for at alt nå tyder på at Russland snart vil ratifisere Kyotoprotokollen, slik at den vil kunne tre i kraft. Det vil bety mye for det internasjonale klimaarbeidet. Samtidig er dette kun et første steg på veien. Forhandlinger om et mer ambisiøst, globalt klimaregime etter 2012 bør settes i gang så snart som mulig. De nordiske land går foran!

40

Med et utvidet EU og EØS ser vi nå konturene av økt regionalisering i Europa. Denne utviklingen gjør det nordiske samarbeidet - og det nordisk-baltiske samarbeidet - mer relevant. Det er kun gjennom et nært samarbeid de nordiske land vil ha politisk tyngde til å gå foran, etter hvert som det europeiske
45 samarbeidet utvides.

Mange europeiske land står overfor vanskelige utfordringer som følge av liberaliseringen av handelen og press på velferdsstaten. Samtidig legger Lisboa-strategien opp til ambisiøse mål for økt konkurranseevne, forskning og
50 nyskaping. I forbindelse med at rapporten fra høynivåpanelet til Wim Kok vil bli lagt fram denne uken, ser vi nå konturene av en dragkamp mellom de "harde" målsetninger for økt konkurranseevne, og de "myke" knyttet til velferdsstaten.

Norden har mye å bidra med i oppfølgingen av Lisboa-strategien. World
55 Economic Forum har igjen utpekt de nordiske land til å være blant de mest konkurransedyktige i verden, ikke minst på grunn av de stabile rammevilkårene for økonomien. De nordiske land prioriterer likestilling og å legge til rette for barnefamilier. Forholdene i arbeidslivet er kjennetegnet ved en dialog. Vi satser mye på å legge til rette for et høyt utdanningsnivå. Vi går foran, og kan bidra i
60 oppfølgingen av Lisboa-strategien.

For at dette skal fortsette, må vi ligge i forkant når det gjelder forskning, utdanning og nyskaping. Vi må utnytte de felles nordiske ressurser bedre. Vi må styrke vårt samarbeid på dette feltet.

65

Det er også viktig for vår konkurranseevne at vi bygger ned grensehindreninger,

særlig på næringsområdet. Jeg vil i denne sammenheng få takke tidligere statsminister Poul Schlüter for det viktige arbeidet som er gjort på dette området under hans ledelse. Jeg er også meget glad for at en fra dansk side har signalisert at en under sitt kommende formannskap vil prioritere spørsmål knyttet til kunnskap og innovasjon, samt nedbygging av grensehindre.

Kjære nordisk venner;

Et overordnet mål for det videre nordiske samarbeidet må være å bygge ut vårt samarbeid med nabolandene. Også her må vi gå foran.

Vi bør bygge ut det nordisk-baltiske samarbeidet på konkrete områder hvor det er behov.

Ved sitt medlemskap i EU 1. mai i år, ble de baltiske land også våre partnere innenfor EØS-avtalen. Gjennom de nye EØS finansieringsmekanismene vil Norge gi en solid håndsrekning til de baltiske landene. Det arbeides med at de endelige avtalene skal være ferdig i løpet av denne måneden. Da vil det operasjonelle arbeidet og prosjektbehandlingen komme i gang. Miljø, helse og regional utvikling er blant de prioriterte innsatsområdene.

Samarbeidet med Russland er særlig viktig. Europeiske statsledere snakker ofte i store bokstaver når en omtaler samarbeid med Russland. Vi kan som naboland være pådrivere for konkrete håndfaste resultater.

Det er store utfordringer i Nordvest- Russland på en rekke felt. Utviklingen med hensyn til HIV/AIDS er alarmerende. Her må vi bygge på de erfaringer vi har fra konkret og prosjektorientert samarbeid, som for eksempel gjennom Aksjonsgruppen for smittevern i Østersjøregionen. Norge vil også på sin side ha et samarbeid med Clinton Foundation i bekjempelse av hiv/aids.

Kjære venner;

"Politikk er å ville" som uttalt av den høyt respekterte "nordist" Olof Palme. For å kunne gå foran må vi våge å ta modige beslutninger.

Hvis vi kunne skru tiden ti år tilbake og vist et tilfeldig utvalg av befolkningen hvilke tiltak vi nå har gjennomført for å bekjempe røyk og tobakk, ville vi bli

møtt med mistro av mange. Økt kunnskap om skadevirkningene ligger bak. I Finland har man allerede sett negative virkninger av de seneste avgiftsreduksjoner.

110

I diskusjonen om alkoholpolitikk i Norden, er det særlig èn ting som slår meg. Vi uttrykker alle bekymring over utviklingen, men da kan vi som politikere ikke sitte med hendene i fanget. Vi må våge å ta modige beslutninger. Politikk er å ville.

115

Jeg er derfor glad at vi er kommet frem til en felles nordisk strategi i enkelte alkoholspørsmål, som vi også vil reise i en EU-sammenheng og i WHO.

120

Norden som region må aldri bli "oss selv nok". Vi har mange felles verdier som vi med frimodighet skal formidle inn i europeisk og internasjonal politikk - i solidaritet med dem som trenger mer av "nordisk velferdstenkning".

Men de nordiske land kan gå foran. Dette vil være vår styrke også i fremtiden.

125

Kilde

www.regjeringen.no

Emner

Norden, Nordisk Råd, Samarbeid, Skandinavisme

130

URI

<https://www.virksommeord.no/tale/politikk-er-a-ville>

135

140